

Olje- og energidepartementet
Postboks 8148 Dep.
0033 OSLO

Deres ref.:

Vår ref.:
2020/5

Saksbehandler
Hanne Johnsen

Dato
25.08.2020

Høringsuttalelse om 25. konsesjonsrunde

Vi viser til høringsbrev fra Olje- og energidepartementet (OED) datert 24.06.20. Der anmodes det om innspill knyttet til hvorvidt det er tilkommet ny, vesentlig informasjon som er relevant for beslutningen om hvor det kan være petroleumsaktivitet etter at siste forvaltningsplan (Meld. St. 20 (2019-2020)) ble behandlet, jf. Meld. St. 28 (2010-2011). Faggrunnlaget til siste forvaltningsplan ble spilt inn i april 2019 med oppdatering om særlig verdifulle og sårbare områder (SVOer) i oktober 2019. Denne høringsuttalelsen inneholder kunnskap som ikke var en del av kunnskapsgrunnlaget eller som har kommet frem etter oktober 2019.

Ny kunnskap om sjøfugl

De siste årene har det kommet ny kunnskap om sjøfuglenes arealbruk året rundt i Barentshavet. Nedenfor gjengis fire eksempler:

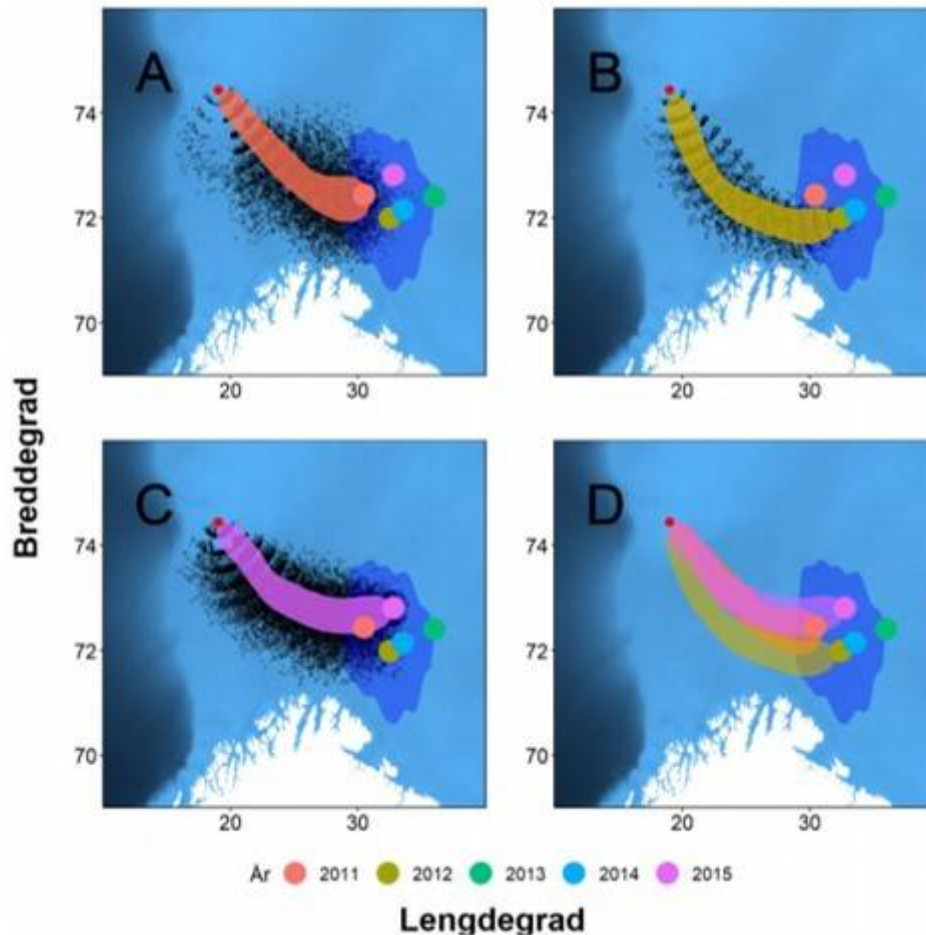
Spring av hekkende sjøfugl fra kolonier rundt Barents- og Norskehavet i regi av SEATRACK programmet viser at Barentshavet er viktigere for flere sjøfuglbestander enn tidligere antatt. Et eksempel er lomvi, en art som regnes som kritisk truet på fastlandet og sårbar på Svalbard. Her utgjør den sørvestre delen av Barentshavet et svært viktig myte-, oppvekst- og overvintringsområde gjennom høst, vinter og vår. Lomvi fra alle koloniene i Norge (inkludert Bjørnøya og Jan Mayen) samles i den sørvestre delen av Barentshavet etter hekkesesongen i juli-august, og oppholder seg her til de returnerer til områdene rundt sine respektive hekkekolonier i perioden februar til april. Dette gjør denne delen av Barentshavet til et svært viktig område for denne kritisk truede arten.

Et annet eksempel er lunde, hvor fugler fra kolonier så langt sør som Runde ved Ålesund forflytter seg opp til Barentshavet etter hekkesesongen om høsten. Her oppholder de seg i perioden august til oktober, og møter fugler fra andre kolonier på fastlandet, fra Svalbard og trolig også fugler fra Russland.

Spring av de store hekkebestandene av polarlomvi øst på Svalbard og Franz Josef Land/Novaja Semlja i Russland viser at disse bestandene oppholder seg i Barentshavet hele året. Tidligere var det antatt at disse bestandene overvintret andre steder enn Barentshavet, i områdene rundt Island og sørvest for Grønland, på linje med bestander fra vestkysten av Spitsbergen. Data viser imidlertid at Barentshavet er oppholdssted for disse bestandene hele året igjennom.

Kartlegging av svømmetrek for lomvi og polarlomvi fra Bjørnøya viser at det foregår et omfattende svømmetrek fra Bjørnøya mot oppvekstområdene sørvest i Barentshavet (havområdene utenfor Øst-

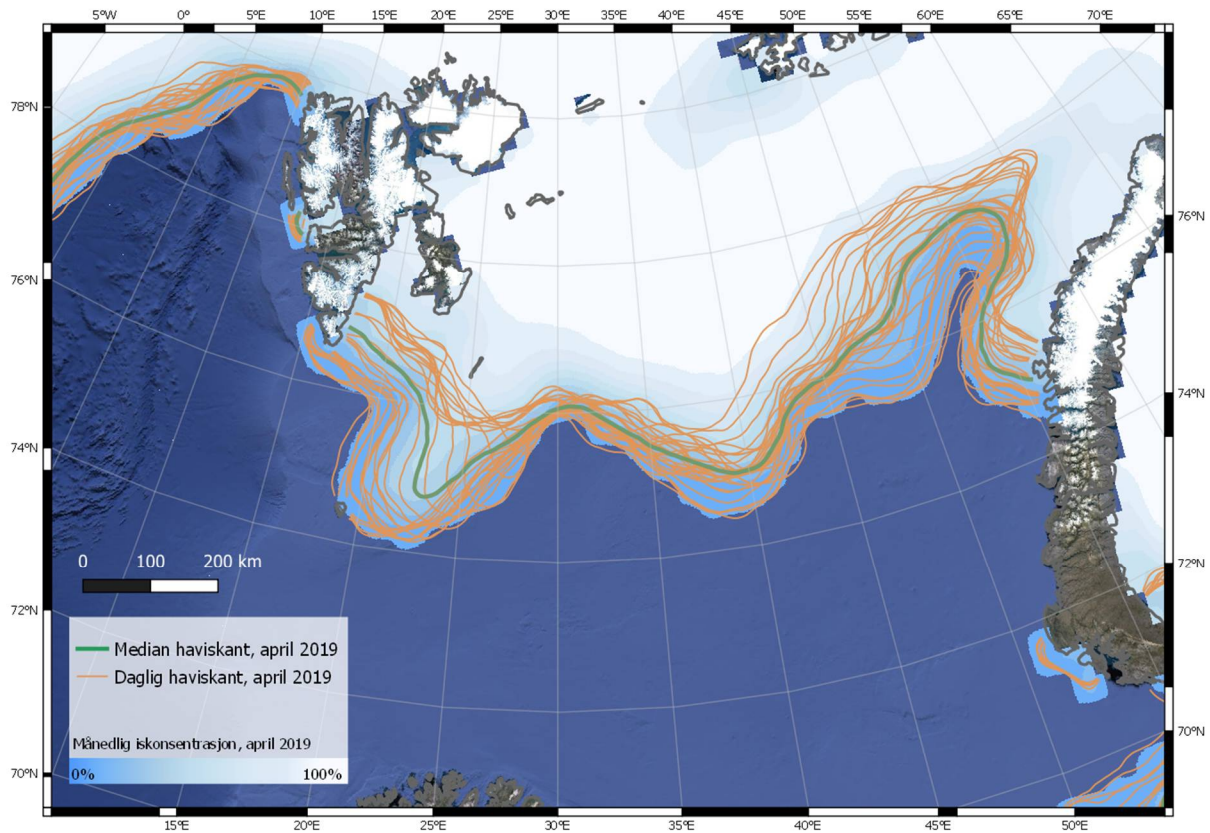
Finmark/Murmanskysten). Lomvi og polarlomvi er svært sårbare under svømmetrekket fordi hannene må følge de ikke-flygedyktige ungene, og hannen selv myter alle vingefjærene og mister flygeevnen over en periode på 3 til 4 uker. Fuglene tilbringer derfor mye tid på sjøen, og er svært sårbare for forurensing og forstyrrelser. Foreløpig er kun svømmetrekket kartlagt for lomvi (figur 1) og polarlomvi på Bjørnøya, men vi forventer at et tilsvarende svømmetrekk skjer til de samme områdene også fra fastlandskoloniene, for eksempel viktige kolonier som Hjelmsøya og Hornøya.

Figur 1: Modellert svømmetrekk av lomvi fra Bjørnøya i årene 2011 (A), 2012 (B), 2015 (C) og en samlet figur for alle tre årene (D) (Erikstad *et al.* 2018).

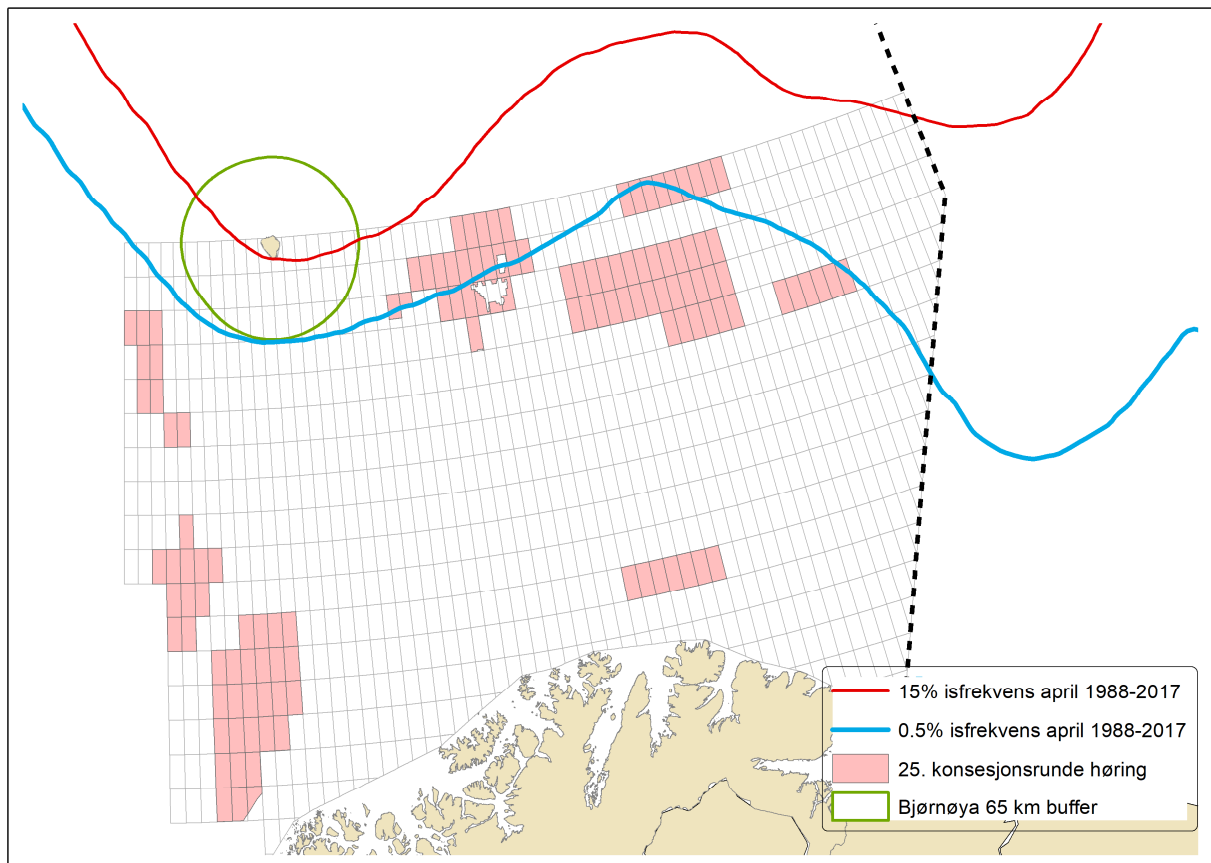
Overvåkningsgruppens miljøstatusrapport for Barentshavet 2020

I mai 2020 rapporterte Overvåkningsgruppen oppdatert status for miljøet i Barentshavet (Arneberg *et al.* 2020). Ny kunnskap som fremkom der viste at det er en betydelig naturlig variasjon i temperatur i Barentshavet som medfører at temperaturen kan øke og avta mye i løpet av få år. Mellom 2016 og 2019 falt havtemperaturen vesentlig og iskanten har følgelig trukket seg sørover. De sårbare økosystemene tilknyttet iskanten har dermed også flyttet seg sørover og man observerer økende mengde av visse arktiske dyreplankton- og fiskearter. Figur 2 viser at iskanten kan variere mye fra dag til dag. Faktorer som bidrar til raske endringer av iskantposisjonen er vind, havstrømmer, samt temperaturforhold som kan påvirke frysing og smelting.

Figur 2: Haviskanten i Barentshavet vist for hver dag i april måned 2019 (15 % iskonsentrasjon; oransje kurver) vist sammen med månedsmedian (grønn kurve) og midlere iskonsentrasjon (blåhvit bakgrunn). Havisdataene er basert på observasjonen fra passive mikrobølgesatellitter og bearbeidet av National Snow and Ice Data Center. Kart laget av Norsk Polarinstittutt og hentet fra Arneberg *et al.* 2020.

Dagsvariasjonen og det faktum at iskantsonen flytter seg sørover er relevant for forvaltning i nærheten av iskantsonen. I forbindelse med det oppdaterte kunnskapsgrunnlaget for gjeldende forvaltningsplan ble det fra miljøfaglig hold, inkludert Norsk Polarinstittutt, spilt inn at SVO iskantsonen burde flyttes sørover til der havisfrekvensen er 0,5 % i april måned basert på en tidsserie med satellittobservasjoner for 30-årsperioden 1988-2017. Norsk Polarinstittutt står fortsatt inne for det rådet selv om man etter dagens forvaltningsplan har satt SVO iskantsonen til 15 % isfrekvens i april måned. Norsk Polarinstittutt ser med bekymring på at OED foreslår å lyse ut områder som omfatter areal i 125 blokker i Barentshavet hvorav flere befinner seg nord for 0,5 % isfrekvens i april måned (figur 3). Det er en reell bekymring at fremtidige potensielle uhell kan medføre store konsekvenser for økosystemene i iskantsonen, spesielt med tanke på at det så langt vi vet fortsatt ikke finnes noen god teknologi for å fange opp olje i is.

Figur 3: Kartutsnittet viser forslagene til areal 25. konsesjonsrunde i rosa sett sammen med 15 % isfrekvens i april 1988-2017 (SVO iskantsonen) i rødt og 0,5 % isfrekvens i blått (Kart: Norsk Polarinstitutt, 2020).

Vi får stadig mer kunnskap om miljøet i Barentshavet. Regjeringen vil at gjennomgangen av miljøverdiene og sårbarheten for alle de særlig verdifulle og sårbare områdene i norske havområder slutføres innen utgangen av 2021. I tilknytning til flere av de eksisterende SVOene er det identifisert såkalte kandidatområder, basert på ny kunnskap om sjøfuglens utbredelse og arealbruk. Sjøfuglkartlegging har avdekket at beitearealene for sjøfugl som søker næring i åpent hav strekker seg lenger ut fra kystnære områder enn tidligere antatt, til 100 km fra sjøfuglkoloniene, som beskrevet i Systad *et al.* 2019. Vi har tidligere vist at det aktuelle området i Barentshavet er viktig for klappmyss (Vacquie-Garcia *et al.* 2017) og ny sporingsdata peker på at en liten del av området også kan være viktig for finnhval (upublisert). Med tanke på sjøpattedyr ønsker vi også å gjøre oppmerksom på rapporten fra Havforskningsinstituttet som omhandler menneskeskapt støy i havet (Sivle *et al.* 2019) og som ikke var en del av kunnskapsgrunnlaget til forvaltningsplanprosessen til Meld. St. 20 (2019-2020). Kunnskapen om hvordan støy påvirker organismer i havet er for tiden under oppbygging. I rapporten (Sivle *et al.* 2019) presenteres frarådingskart for seismikkaktivitet som er basert på beiteområder for hval. Nytt fra 2020 er at en del av området nå overlapper med åpne områder nord i Barentshavet.

Kunnskapsgrunnlaget forventes å utvikle seg videre også i de kommende år, og felles for mye av den nye kunnskapen er at vi ser at havarealene i Barentshavet er viktigere enn vi tidligere trodde for mange arter hele året. Norsk Polarinstitutt anmoder om at OED i behandling av 25. konsesjonsrunde vektlegger en føre-var-holdning som best mulig ivaretar økosystemene i Barentshavet.

Vennlig hilsen

Ellen Øseth
seksjonsleder

Hanne Johnsen
seniorrådgiver

Dokumentet er elektronisk godkjent

Referanser:

Arneberg P., van der Meeren G.I., Frantzen S. og Vee I. **2020**. Status for miljøet i Barentshavet – rapport fra Overvåkingsgruppen 2020. Rapport fra Havforskningen nr. 13 (2020) ISSN:1893-4536.

Erikstad K.E., Benjaminsen S., Reiertsen T.K., Ballestros M., Strøm, H. **2018**. Modellering av svømmetrekket til lomvi (*Uria aalge*) fra Bjørnøya til norskekysten. Utvikling av ny metodikk for bruk av lysloggere (GLS), dykkeloggere (TDR) og sjøtemperaturer (SST) til kartlegging av svømmetrekket hos alkefugl. NINA Rapport 1546: 24 s.

Sivle D.L., Forland N.T., de Jong K., Nyqvist D., Grimsbø E., Kutti T. **2019**. Havforskningsinstituttets rådgivning for menneskeskapt støy i havet: seismikk, elektromagnetiske undersøkelser og undersjøiske sprengninger - Kunnskapsgrunnlag, vurderinger og råd for 2020. Rapport fra Havforskningen Nr. 2020-1. <https://www.hi.no/templates/reporteditor/report-pdf?id=30215&10028393>

Systad G.H.R., Fauchald P., Descamps S., Christensen Dalsgaard S., Strøm H., Tarroux A. **2019**. Identifisering av viktige områder for sjøfugl i norske havområder – innspill til forvaltningsplanarbeidet 2018. NINA Rapport 1627. Norsk institutt for naturforskning.

Vacque-Garcia J., Lydersen C., Biuw M., Haug T., Fedak M.A., Kovacs K.M. **2017**. Hooded seal *Cystophora cristata* foraging areas in the Northeast Atlantic Ocean -Investigated using three complementary methods. PLoS ONE 12(12): e0187889.